

*PRAŽSKÉ DNY OBCHODNÍHO PRÁVA 2025:
ZPRÁVA Z VĚDECKÉ KONFERENCE**

Dne 12. září 2025 se na Právnické fakultě Univerzity Karlovy uskutečnil již 3. ročník konference Pražské dny obchodního práva, tentokrát na téma “Výzvy soukromého práva: udržitelnost a technologie”. Příspěvky 18 vystupujících byly rozděleny do 4 bloků – první blok moderovaný **doc. JUDr. Kateřinou Eichlerovou, Ph.D.**, se zaměřoval na udržitelnost a technologie v obecných souvislostech, v druhém bloku moderovaném **doc. JUDr. Lucií Jaskovou, Ph.D., LL.M.**, se příspěvky týkaly *corporate governance* ve světle udržitelnosti a technologie, třetí blok moderovaný **doc. JUDr. Bohumilem Havlem, Ph.D.**, pojednával o udržitelnosti a podnikání a závěrečný blok moderovaný opět **doc. Eichlerovou** se zabýval technologickými výzvami v podnikání. V rámci každého bloku proběhla podnětná a bohatá diskuse, přičemž to nejzajímavější z ní je uvedeno u jednotlivých příspěvků.

Konferenci zahájil děkan Právnické fakulty UK **prof. JUDr. Radim Boháč, Ph.D.**, přivítáním přítomných a vyjádřil radost, že se tato obchodněprávní konference stává tradicí a současně zdůraznil, že udržitelnost i technologie jsou rezonující a důležitá témata. Poté účastníky přivítala také **doc. Eichlerová** z katedry obchodního práva PF UK, která připomněla, že se konference koná za podpory projektu Specifického vysokoškolského výzkumu (SVV) Univerzity Karlovy.

I. BLOK – UDRŽITELNOST A TECHNOLOGIE V OBECNÝCH SOUVISLOSTECH

Úvodního příspěvku na téma *Podnik a klientela v digitálním věku* se ujala emeritní profesorka PF UK **prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc.**, která se zaměřila na vývoj pojetí podniku a klientely od první republiky po současnost. Připomněla, že v meziválečném období byl podnik chápán jako nehmotný statek založený na klientele, chráněné zejména právem nekalé soutěže, podobně jako ve francouzském právu (*fond de commerce*). Po druhé světové válce však toto pojetí ustoupilo a podnik se ztotožnil s právnickou osobou. Po roce 1989 se objevilo nové roztržité pojetí: podnik jako majetkový soubor v obchodním zákoníku a zároveň jako soutěžitel v soutěžním právu.

V evropském právu pojem podnik vymezila judikatura Soudního dvora EU ekonomicky, nezávisle na právní subjektivitě v závislosti na relevantním trhu. Podnikem tak může být i skupina společností nebo jejich část. To sice umožnilo pružnější aplikaci soutěžního práva, avšak zároveň vede k paradoxu, že sankce nelze uložit přímo „podniku“, nýbrž jen konkrétní společnosti.

Pelikánová dále upozornila na zásadní proměnu klientely. Zatímco dříve šlo o relativně stabilní okruh věrných zákazníků, v digitální době se klientela stala proměnlivou

* Tato zpráva vznikla v rámci plnění projektu Specifického vysokoškolského výzkumu (SVV) Univerzity Karlovy č. 260748 „Výzvy soukromého práva: udržitelnost a technologie“.

a mobilní. Spotřebitelé mohou díky internetu snadno měnit dodavatele, zároveň jsou však oslabeni závislostí na elektronických smlouvách a podmínkách diktovaných podnikem. Data se oddělují od osobnosti zákazníka a stávají se samostatným předmětem obchodování, často i bez jeho vědomí.

Tento posun vede k rozšiřování spotřebitelského práva, regulace reklamy, a především k ochraně osobních údajů. Dochází ke stírání hranic mezi soukromým a veřejným právem – podnikům jsou ukládány povinnosti i mimo rámec smluvního vztahu. V českém právu se tato tendence projevuje problematickým rozdělením mezi občanský zákoník a zákon o ochraně spotřebitele. Podle Pelikánové jde o zásadní fenomén současného práva, který vyžaduje další zkoumání.

Na příspěvek v diskusi reagoval doc. Havel. Otázka směřovala k pojmu soutěžitel a jeho vztahu k pojmu podnik v české legislativě – zda by nebylo vhodné sjednotit terminologii a pojem „soutěžitel“ nahradit „podnikem“ ve smyslu soutěžního práva. Pelikánová připomněla, že tato otázka byla diskutována již při přípravě občanského zákoníku, což vedlo k zavedení pojmu obchodní závod. Původní záměr byl, aby se v zákoně o ochraně hospodářské soutěže používal pojem „podnik“. Proti se však postavil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který argumentoval tradicí a zvyklostí na pojem soutěžitel. Pelikánová to označila za nesprávný, čistě praktický argument, který však zabránil „dotažení“ reformy. Výsledkem je současný dualismus pojmů, který komplikuje doktrinární uchopení a vede k povrchnímu chápání podniku v soutěžním právu.

S druhým příspěvkem vystoupila **JUDr. Bc. Martina Černá, LL.M., Ph.D.**, z University of Edinburg, která se v praxi zabývá především oblastí právní osobnosti distribuovaných autonomních organizací. Tématem jejího příspěvku byla *udržitelnost vybraných obchodněprávních pojmů v kontextu diskuse o možnostech právní osobnosti distribuovaných autonomních organizací*.

Černá navázala na loňskou diskusi o právní osobnosti distribuovaných autonomních organizací (DAO) a tentokrát se zaměřila na konkrétnější právní otázky. Připomněla, že DAO je socioekonomický projekt založený na blockchainu, který se odlišuje od tradičních obchodních korporací anonymitou účastníků, absencí orgánů a rozhodováním prostřednictvím většiny držitelů účastnických tokenů.

Zásadním problémem je podle Černé určení, kdo a jakým způsobem jedná jménem DAO. V praxi může jít o programátory, držitele tokenů či samotný software, což vyvolává řadu otázek ohledně vědomosti, odpovědnosti a potřebných znalostí účastníků. Upozornila i na zahraniční zkušenosti, zejména ve Spojených státech, kde byly DAO zkoušeny jako zvláštní forma právnické osoby, avšak často bez dlouhodobého úspěchu.

Černá uzavřela svůj příspěvek s tím, že případné uznání právní osobnosti DAO by vyžadovalo značnou opatrnost. Pokud by k němu vůbec došlo, měla by být tato osobnost spíše ve formě osobní společnosti než společnosti kapitálové, aby byla zajištěna odpovědnost jednotlivých účastníků. Otázka právní osobnosti DAO tak zůstává otevřená a vyžaduje další mezioborový výzkum.

Na příspěvek v diskusi reagoval doc. Havel představením úvahy, zda řešení v podobě právnické osoby skutečně představuje optimální model, když praxe ukazuje řadu komplikací, a zda by nebylo možné hledat lepší alternativy. Černá upozornila na dva směry: na jedné straně je snaha odpovědnost navázat na konkrétní lidské činitele, na druhé

straně existuje tlak na omezení odpovědnosti, aby DAO nebyly vytlačeny do nelegální šedé zóny. Další dotaz směřoval k tomu, proč dosavadní pokusy o transformaci DAO na právnické osoby nebyly úspěšné a mnohé právnické osoby skončily v likvidaci. Podle Černé byl problém spíše v nedostatečné připravenosti zakladatelů a absenci realistic-
kých plánů než v samotném konceptu.

Navazující příspěvek přednesl **Mgr. PhDr. Matěj Czinege**, doktorand z katedry teo-
rie práva a právních učení na PF UK, s příspěvkem na téma *věcná práva ve službách
udržitelnosti*. Czinege působí jako vyšší ministerský rada na oddělení civilního práva
hmotného, legislativního odboru Ministerstva spravedlnosti.

Czinege se ve svém příspěvku zaměřil na otázku, jakým způsobem lze do systému
věcných práv integrovat principy udržitelnosti. Zdůraznil, že udržitelnost nelze chápat
jen jako ochranu životního prostředí, ale že zahrnuje také dimenzi mezigenerační odpo-
vědnosti a ochrany následných vlastníků. Podle Czinegeho soukromé právo nemusí stát
v protikladu k udržitelnosti – naopak, ve spojení s veřejným právem se mohou vhodně
doplňovat a otevírat nové možnosti, jak reagovat na současné výzvy.

Za klíčovou považuje Czinege umírněnou cestu: udržitelnost vnímat jako posílení
odpovědnosti vlastníka při zachování autonomie vůle, nikoliv jako ideologickou trans-
formaci soukromého práva. V této souvislosti upozornil na alternativní mechanismy,
které lze nalézt již v rámci tradičních věcných práv – například požívací právo, které
ze své povahy nese určité prvky odpovědnosti a kontinuity a může tak sloužit jako
modelový příklad.

Czinege svůj příspěvek uzavřel důrazem na to, že udržitelnost a věcná práva se
nevylučují, ale mohou se navzájem obohacovat. Úlohou právní vědy je proto hledat
způsoby, jak stávající instituty soukromého práva rozvíjet, aby lépe reagovaly na potře-
by budoucích generací.

II. BLOK – CORPORATE GOVERNANCE VE SVĚTLE UDRŽITELNOSTI A TECHNOLOGIE

Druhý blok konference zahájila Vendula Machalová, která je studentkou
pátého ročníku magisterského studia na PF UK.

Machalová se ve svém příspěvku věnovala *akcionářskému aktivismu v souvislosti
s prosazováním cílů udržitelnosti*. Připomněla, že akcionáři tradičně využívají svá prá-
va především k maximalizaci zisku společnosti, v poslední době se však stále častěji
objevují akcionáři – jak neziskové organizace, tak institucionální investoři – kteří pro-
střednictvím akcionářských práv usilují o udržitelnější fungování podniků.

Machalová ilustrovala problematiku na dvou významných zahraničních kauzách.
V případě Shell podala nezisková organizace ClientEarth akcionářskou žalobu proti čle-
nům statutárních orgánů pro nedostatečné klimatické závazky; soud však žalobu odmítl
s odkazem na tzv. *business judgment rule*. V kauze ExxonMobil se naopak statutární
orgány bránily aktivistickému návrhu akcionářů na doplnění pořadu valné hromady
soudní cestou, spor ale skončil bez meritorního rozhodnutí.

Autorka se následně věnovala reflexi těchto případů v poměrech českého práva. Za-
měřila se zejména na otázku aktivní legitimace k podání akcionářské žaloby, možnost

zařazení klimatických cílů na pořad valné hromady a také to, zda nedostatečné řízení klimatických rizik může představovat porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře. Podle Machalové nelze tyto otázky zatím definitivně zodpovědět, avšak rostoucí význam udržitelnosti a regulačních opatření bude nepochybně vyžadovat jejich řešení i v českém právním prostředí.

Druhý příspěvek na téma *rozdělení a výplata zisku a jiných vlastních zdrojů z pohledu udržitelnosti* přednesl **Mgr. et Mgr. Roman Kuchař**, advokát a doktorand na katedře obchodního práva PF UK.

Kuchař zaměřil svůj příspěvek na otázku udržitelnosti v kontextu rozdělování a výplaty zisku a jiných vlastních zdrojů v kapitálových společnostech. Položil si především otázku, zda současná právní úprava reflektuje požadavky udržitelného rozvoje a společenské odpovědnosti, anebo zda přenechává iniciativu výhradně samotným společnostem.

Diskutoval i možnosti zahrnutí nefinančních hledisek do rozhodování o výplatě zisku, zejména faktorů udržitelnosti a environmentálních dopadů. Připomněl, že problematika se netýká jen způsobu, jakým je zisk vytvořen, ale také toho, jakým způsobem je dále rozdělován.

Kuchař upozornil na zvláštní právní předpisy, které již nyní určité prvky udržitelnosti integrují – například povinnost vytvářet rezervy podle zákona o odpadech (pro rekultivaci skládek) či horního zákona (pro sanaci území po těžbě).

Podle Kuchaře jde o příklady, jak lze do korporační sféry začleňovat odpovědnost za negativní externality podnikání. Současný český právní rámec však systematické propojení rozhodování o výplatě zisku s principy udržitelnosti zatím neobsahuje.

Na příspěvek v diskusi reagoval doc. Havel. Z jeho strany zazněl dotaz, zda by bylo možné zmírnit absolutní zákaz výplaty zisku u obalových společností a připustit alespoň částečné rozdělování po určité době. Kuchař konstatoval, že obtížně lze stanovit okamžik, kdy by byl systém natolik efektivní, aby byla výplata zisku ospravedlnitelná.

Mgr. Líněk navázal připomínkou, že česká úprava autorizovaných obalových systémů je pod kritikou i ze strany Evropské komise. Další diskutující upozornili na paralely v jiných sektorech – například ve vodárenství, kde existuje povinnost vytvářet rezervy na obnovu infrastruktury.

Další příspěvek přednesla externí doktorandka katedry obchodního práva PF UK, **Mgr. Adriana Klimková** s tématem *ESG jako nástroj podpory financování při preventivní restrukturalizaci*.

Klimková se ve svém vystoupení zaměřila na otázku, zda může začlenění ESG strategie do restrukturalizačních procesů přispět k získání podpory klíčových věřitelů, zejména bank. Preventivní restrukturalizace podle českého práva je určena podnikatelům (obchodním korporacím) ve vážných finančních potížích, kteří se však ještě nenacházejí v úpadku. Zásadní podmínkou její úspěšnosti je zajištění vhodného a dostatečného financování.

Hlavní pozornost byla věnována roli bank, které se v posledních letech orientují na koncept udržitelného bankovníctví. Tento model kombinuje tradiční cíle bank, a to ziskovost a stabilitu s ohledem na životní prostředí a společnost. Motivace bank k přechodu na udržitelné bankovníctví je dvojí: právní (zejména povinnosti vyplývající

ze směrnic, ukládající povinnost reportingu ESG faktorů) a praktická (rostoucí zájem investorů a klientů o udržitelné produkty, tlak mladších generací, pro něž je udržitelnost kritériem při volbě banky).

Banky tak běžně nabízejí „zelené“ produkty – například úvěry, hypotéky či platební karty z recyklovaných materiálů – a zároveň mají zájem, aby i jejich klienti podnikali udržitelným způsobem. Tím klienti snižují úvěrové riziko a zvyšují důvěryhodnost. Podnikatelé v restrukturalizaci proto mohou posílit svou pozici vůči bankám vypracováním ESG strategie. Tato strategie může být součástí sanačního projektu restrukturalizačního plánu a měla by být koncipována realisticky, s časovým plánem postupných opatření – od méně náročných kroků po strukturální změny.

Klimková upozornila i na riziko tzv. greenwashingu, tj. nadhodnocených či nepravdivých tvrzení o udržitelnosti, která by mohla důvěru bank naopak podkopat. ESG strategie sama o sobě není rozhodujícím kritériem pro poskytnutí podpory bank, avšak může působit jako významný motivační prvek a posílit vyjednávací pozici podnikatele v procesu preventivní restrukturalizace.

V reakci na příspěvek zazněla ze strany doc. Havla otázka, zda motivací bank k prosazování ESG kritérií je spíše vlastní regulační povinnost vůči investorům než skutečná poptávka ze strany restrukturalizovaných podniků. Klimková připustila, že tlak bank vychází zejména z investorského prostředí, přičemž v české praxi zatím konkrétní příklady využití ESG v preventivní restrukturalizaci i vzhledem k neveřejné povaze tohoto řízení chybí.

Předposlední příspěvek přednesl student čtvrtého ročníku magisterského studia PF UK **Ostap Denys** na téma *využití umělé inteligence při rozhodování členů volených orgánů*.

Denys se ve svém příspěvku zaměřil na využívání umělé inteligence (AI) při výkonu funkce členů volených orgánů obchodních korporací. Připomněl, že AI se stává stále rozšířenější součástí podnikatelské praxe, a to nejen v oblasti podpory rozhodování, ale i při automatizaci konkrétních procesů. Upozornil rovněž na případy, kdy byla AI symbolicky označena za člena orgánu společnosti, což sice nemá právní relevanci, avšak ilustruje rostoucí roli této technologie v korporačním prostředí.

Podle Denyse spočívá přínos AI především v její schopnosti zpracovávat rozsáhlá data a poskytovat doporučení, která mohou být v mnoha ohledech efektivnější než lidské postupy. Současně však poukázal na limity, zejména na tzv. „*black box*“ charakter rozhodování, kdy není vždy zřejmé, jak algoritmus k určitému závěru dospěl. To ale podle něj nepředstavuje zásadní překážku – obdobně uživatelé nerozumí detailnímu fungování běžného softwaru, a přesto ho standardně využívají.

Klíčovým aspektem je proto aplikace požadavku péče řádného hospodáře. Denys zdůraznil, že členové volených orgánů nemají povinnost rozumět technickým detailům fungování AI, ale musejí s přiměřenou pečlivostí posuzovat vstupy a výstupy těchto nástrojů, zajistit jejich vhodné začlenění do procesů a nést za ně odpovědnost. AI tak může představovat užitečného asistenta, nikoliv však náhradu odpovědnosti statutárních orgánů.

Na příspěvek reagovala dr. Černá, která otevřela otázku, jakým způsobem lze prakticky nastavit kontrolní mechanismy při využívání výstupů umělé inteligence, zejména v situacích, kdy uživatel nedokáže přesně vysvětlit vznik chybného výsledku. Denys

zdůraznil nutnost zpětné vazby a systémového nastavení odpovědnosti správců těchto nástrojů, ačkoliv i podle něj zůstává řada problémů dosud nevyřešena (např. tzv. „halucinace“ AI). V debatě zaznělo také upozornění na riziko propojení AI s dynamickou cenotvorbou a možný střet s právem hospodářské soutěže.

Dále se v plénu diskutovalo ohledně rozdílu mezi využíváním placených a volně dostupných aplikací AI a zda by mělo být jejich užívání smluvně upraveno v rámci vztahu se členy statutárního orgánu. Denys připustil, že smluvní omezení možná jsou, nicméně zásadní roli hraje zejména bezpečnost dat a ochrana důvěrných informací.

Závěrečný příspěvek se věnoval tématu *monetizace osobních údajů*, který přednesla **Mgr. Ľubica Kubíková** z Ústavu štátu a práva Slovenskej akadémie vied. Kubíková je i doktorandkou na katedre obchodního práva a hospodářského práva PF Univerzity Komenského v Bratislave.

Příspěvek byl věnován problematice monetizace osobních údajů jako ekonomického fenoménu současnosti. Monetizace byla vymezena jako proces, v němž se osobní údaje stávají zdrojem hodnoty, a to buď přímo (jejich poskytnutím či licencováním třetím stranám), nebo nepřímo (využitím uvnitř společnosti k optimalizaci služeb či k vývoji nových produktů). Jako příklady nepřímé monetizace byly zmíněny personalizační mechanismy streamovacích platforem či využívání dat při cílení reklam a v personálních procesech.

Kubíková představila různé modely monetizace – od poskytování samotných dat, přes analytické služby typu *data as a service*, až po platformová řešení. Připomněla i praktické příklady z podnikatelské praxe (např. Google, LinkedIn či Salesforce), které využívají data k poskytování sofistikovaných služeb pro třetí subjekty.

Významná část příspěvku byla věnována právním aspektům monetizace, především ochraně osobních údajů. V evropském kontextu je určující zejména GDPR, které stanoví přísná pravidla pro souhlas subjektů údajů, jejich informovanost a odpovědnost správců. Kubíková zdůraznila, že při monetizaci osobních údajů je nezbytné brát v úvahu také sektorové předpisy a specifické povinnosti vyplývající z povahy činnosti.

Závěrem byla akcentována otázka odpovědnosti členů statutárních orgánů obchodních korporací. Nesprávné či nezákonné nakládání s osobními údaji totiž může vést nejen k odpovědnosti samotné společnosti, ale i k osobní odpovědnosti členů jejich orgánů, kteří jsou povinni zajistit, aby zpracování probíhalo v souladu s právními předpisy a aby byla minimalizována rizika spojená s monetizací dat.

Diskutující upozornili na posun od tradiční ochrany údajů k jejich vnímání jako hodnoty, s níž je možné obchodovat. Kubíková doplnila, že vedle klasických modelů (např. využívání dat k personalizaci služeb) se objevují i úvahy o alternativních přístupech – například poskytování služeb výměnou za osobní údaje namísto peněžité úplaty. Diskuse tak otevřela otázku, zda by budoucí regulace měla reflektovat osobní údaje i jako „protiúplatu“ ve smluvních vztazích.

III. BLOK – UDRŽITELNOST V PODNIKÁNÍ

Třetí blok konference příspěvkem *Uhlíkové kompenzace jako mitigační opatření obchodních společností: právní rizika* zahájila **JUDr. Monika Feigerlová**,

Ph.D., LL.M. Feigerlová působí jako vědecká pracovnice v Ústavu státu a práva Akademie věd ČR a zároveň přednáší na PF UK.

Ve svém příspěvku se Feigerlová soustředila na uhlíkové kompenzace (offsety) jako nástroj, který obchodní společnosti využívají k dosažení klimatické neutrality. Připomněla, že se jedná o silný finanční instrument, jehož využití je často prezentováno jako environmentálně udržitelné řešení. Zároveň však upozornila, že realita je podstatně složitější: studie ukazují, že více než 90 % offsetů z projektů v deštných pralesích validovaných největší certifikační agenturou je v praxi bezcenných, a jejich užívání může dokonce přispívat ke zhoršování globálního oteplování. Tento rozpor vyvolává obavy z climatewashingu a přináší společností významná reputační i právní rizika.

Feigerlová poukázala na to, že právní rámec je zatím nedostatečný. Přestože dochází k aktualizaci směrnice o odpovědném podnikatelském chování, převážná část dokumentů v této oblasti má stále jen právně nezávazný charakter. Výjimkou je pouze doporučení vydané mezinárodní asociací zabývající se obchodováním s emisemi, které stanovuje mantinely pro využívání uhlíkových kreditů.

Feigerlová shrnula, že v kontextu uhlíkových kreditů nejde pouze o otázku jejich skutečného přínosu pro životní prostředí, ale také o rizika právní, finanční a především reputační. Podle Feigerlové je proto nutné jasné legislativní vymezení pravidel, které poskytne podnikům právní jistotu a současně posílí důvěru spotřebitelů v jejich environmentální strategie. Feigerlová upozornila, že právě soudní rozhodnutí budou hrát zásadní roli při určování limitů, v nichž se mohou společnosti při využívání offsetů pohybovat.

Diskuse se soustředila na příklady z praxe. Zazněl dotaz na judikaturu, zejména na spory v Indonésii, kde vláda odebrala licenci realizátorovi projektu spojeného s deštnými pralesy. Hovořilo se také o postoji Evropské komise k cíli klimatické neutrality do roku 2040 a o potenciálu uhlíkových kreditů jako nástroje dodatečné flexibility. Diskutovalo se i o klimatických žalobách před Ústavním soudem.

S příspěvkem *Mantinely pro užívání výslovných environmentálních tvrzení včetně těch se zaměřením na klima* vystoupila **Mgr. Bc. Magdalena Hamáčková**, interní doktorandka na katedře obchodního práva PF UK. Hamáčková působí i jako advokátní koncipientka.

Ve svém vystoupení se zaměřila na pravidla pro užívání výslovných environmentálních tvrzení a možnosti postihu soutěžitelů, kteří je poruší. Zvláštní pozornost věnovala tvrzením týkajícím se klimatu, která jsou obzvláště náchylná ke klamání spotřebitelů a vyžadují přísnější posuzování. Významným inspiračním zdrojem pro její úvahy byla rozsáhlá německá judikatura, která se otázkou environmentálních tvrzení zabývá již od 80. let.

Hamáčková přiblížila, že environmentální tvrzení představují prohlášení soutěžitelů o ekonomické výhodnosti jejich produktů či služeb v ekologické rovině, přičemž podstatná část těchto tvrzení je problematická a vede k riziku uvedení spotřebitele v omyl. Jako příklad uvedla případ recyklovaného toaletního papíru, kdy reklama sugerovala, že produkt je stoprocentně recyklovaný, ačkoli obsahoval pouze 80 % recyklátu. Německý Spolkový soudní dvůr v tomto případě označil reklamu za klamavou a zakázal ji. Podobně byla kritizována tvrzení výrobců cukrovinek, kteří od roku 2021 propagovali

své výrobky jako „klimaticky neutrální“, přestože pojem byl vyhodnocen jako neurčitý a klamavý.

V českém prostředí je zatím praxe spíše sporadická. Hamáčková připomněla dva možné právní rámce: nekalosoutěžní jednání podle občanského zákoníku a nekalé obchodní praktiky podle zákona o ochraně spotřebitele. Novela transponující evropskou úpravu musí být přijata do března 2026 a přinese novou kategorii environmentálních tvrzení, povinnost jejich nezávislého ověřování a zákaz samocertifikací. Podle Hamáčkové je cílem této regulace, aby environmentální tvrzení skutečně vedla k efektivnímu snižování emisí a nezůstávala jen marketingovým nástrojem.

Diskuse se soustředila na otázku přenositelnosti německé judikatury. V ní Hamáčková uvedla, že přísný přístup německých soudů je racionální a relevantní i pro české prostředí, neboť spotřebitelé jsou na ekologická tvrzení zvláště citliví a mají právo na úplné informace.

Se svým příspěvkem *Soukromoprávní odpovědnost za porušení náležité péče dle CSDDD podle českého deliktního práva* navázala **JUDr. Klára Hurychová, Ph.D.**, jež je odbornou asistentkou na katedře obchodního práva na PF UK. Hurychová se mimo jiné zabývá problematikou *corporate governance* a ESG regulací.

Těžištěm vystoupení byla analýza materiálního návrhu obsaženého v tzv. Omnibus balíčku, přičemž hlavní otázkou bylo, nakolik bude možné – v případě přijetí omezené regulace či dokonce při úplném vypuštění čl. 29 odst. 1 CSDDD – dovozovat civilní (deliktní) odpovědnost podniků podle českého deliktního práva. Cílem směrnice je nejen identifikace a mitigace nepříznivých dopadů podnikání, ale též přímá povinnost zavádět obchodní strategie vedoucí k udržitelnosti v rámci celého dodavatelského a odběratelského řetězce. Nově směrnice zavádí i soukromoprávní odpovědnost podniků.

Hurychová upozornila, že legislativní vyjádření této odpovědnosti je značně problematické a vyvolává otázky, jak bude provedena transpozice do národních právních řádů. Zvláštní pozornost věnovala článku 29 CSDDD, jehož původní verze předpokládala výslovné zakotvení skutkové podstaty porušení povinnosti náležité péče a zvláštní úpravu mezinárodního práva soukromého. Nové znění návrhu, obsažené v tzv. Omnibus balíčku, čl. 29 odst. 1 vypouští – namísto toho pouze garantuje plnou náhradu škody, přičemž konkrétní vymezení odpovědnosti ponechává na členských státech.

V této souvislosti Hurychová zdůraznila význam německého zákona z roku 2021 o náležité péči v dodavatelských řetězcích, který výslovně vylučuje možnost civilní odpovědnosti. Položila proto otázku, zda by podle českého deliktního práva bylo možné dovodit odpovědnost povinné společnosti za škodu způsobenou právnické osobě v důsledku porušení povinnosti náležité péče, a pokud ano, na základě jaké skutkové podstaty.

Hurychová však dospěla k závěru, že obdobně jako v německé úpravě je i v českém právu obtížné dovodit obecnou deliktní odpovědnost podle § 2910 občanského zákoníku, protože v tomto případě absentuje zásah do absolutních práv poškozeného a nelze dovodit ochranný účel normy. Odpovědnost by tak mohla přicházet v úvahu jen ve specifických případech podle zvláštních skutkových podstat nebo podle zvláštních ochranných norem (např. zakazujících dětskou práci).

V závěrečné diskusi zaznělo, že problematika je silně politická a budoucí podoba směrnice zůstává nejistá. Přesto Hurychová označila Omnibus balíček za příležitost k úpravě znění, které by umožnilo členským státům nalézt vlastní rovnováhu mezi udržitelnými cíli a právní jistotou podniků.

V následné diskusi vystoupil Mgr. Línek, který se zaměřil zejména na otázku vypuštění prvku mezinárodního práva soukromého. Upozornil, že český překlad směrnice není zcela přesný a že členské státy mají zajistit, aby se příslušná ustanovení stala imperativními normami. Podle jeho názoru by bylo možné ochranný účel normy podřadit pod § 2910 občanského zákoníku – někdo totiž musí být nositelem absolutních práv a obecný zájem by se mohl konkretizovat u konkrétních osob. Línek se proto ptal, zda by nebylo možné přeneseně dovodit ochranný účel právě v tomto smyslu.

V diskusi byla dále zmíněna i kauza v Bangladéši, kde při zhroutilí továrny zahynulo přibližně šest tisíc pracovníků a následně proběhlo velké množství sporů. Připomnělo se, že jedním z hlavních cílů směrnice CSDDD bylo podobným tragédiím právně předcházet, avšak judikatura tyto důsledky v praxi zatím plně nedovodila.

S dalším příspěvkem *Oddlužení jako druhá šance – sociální udržitelnost a hodnotová argumentace v judikatuře* vystoupil **JUDr. Vojtěch Hau**, který je doktorandem na katedře teorie práva a právních učení PF UK. Působí rovněž jako asistent soudce Ústavního soudu.

Hau svůj příspěvek věnoval vývoji institutu oddlužení a jeho roli jako nástroje sociální udržitelnosti. Připomněl, že insolvenční zákon od roku 2008 prošel řadou významných novel, jejichž cílem bylo postupně zpřístupnit oddlužení širšímu okruhu dlužníků, zmírnit podmínky jeho využití a posílit návrat osob v dluhové pasti do ekonomického života. Vystupující proto zdůraznil, že oddlužení je třeba chápat nejen jako technický institut insolvenčního práva, ale především jako sociální nástroj reintegrace dlužníků do společnosti.

Rozebral tři klíčové novely: (1) novela z roku 2014, která umožnila oddlužení i podnikatelům (za určitých podmínek) a zavedla společné oddlužení manželů; (2) novela z roku 2019, jež zmírnila podmínky přístupu (odstranění hranice pro minimální uspokojení věřitelů, zkrácení doby oddlužení na 3 roky) a zároveň zavedla nová zpřísnění (minimální měsíční splátka, překážky pro schválení); (3) novela z roku 2024, inspirovaná evropskou úpravou, která zkrátila dobu oddlužení na tři roky pro všechny dlužníky, přičemž nestanoví poměr, v jakém musí být dluhy splaceny; na druhé straně zvýšila informační povinnosti a důraz na transparentnost příjmů.

Ve druhé části vystoupení se Hau soustředil na judikaturu Nejvyššího soudu, zejména na insolvenčního senátu č. 29. Upozornil, že explicitní odkaz na sociální udržitelnost lze nalézt přibližně ve 22 % sbírkových rozhodnutí, přičemž jde vždy o argumentaci právě tohoto senátu. Typickým příkladem je judikát, podle něhož ani lehkomyslný dlužník nemůže být bez dalšího vyloučen z oddlužení pro nepoctivý záměr, pokud prokazuje změnu přístupu a snahu své dluhy splácet.

Zároveň však konstatoval, že odkaz na sociální udržitelnost nebývá pro rozhodnutí stěžejní a nelze z něj vyvozovat jednotný trend. Judikatura Nejvyššího soudu podle něj často tíhne k vázané aplikaci práva – opírá se o jazyk a systematiku zákona, případně

o praktické fungování insolvenčního procesu, a méně využívá hodnotovou či ústavně-právní argumentaci.

Hau v závěru poukázal na model napětí mezi vázanou a volnou aplikací práva: zatímco anglosaské prostředí je typickým příkladem volnějšího přístupu, česká judikatura se v oblasti oddlužení blíží spíše vázané metodě, což vysvětluje, proč sociální udržitelnost nehraje v rozhodnutích Nejvyššího soudu zásadnější roli.

Třetí blok konference zakončila svým vystoupením *Udržitelnost ve veřejných zakázkách* **JUDr. Aneta Hourová**, jež působí na katedře obchodního práva PF UK jako externí doktorandka a současně je advokátní koncipientkou.

Ve svém příspěvku se zaměřila na koncept odpovědného veřejného zadávání, jehož podstatou je snaha racionálně využít tržní sílu veřejných zadavatelů a promítat do ní environmentální, ekonomické a sociální aspekty udržitelnosti. Přestože zákon o zadávání veřejných zakázek obsahuje celou řadu principů a institutů, které mají k udržitelnému zadávání vést, jejich praktické uplatnění zůstává okrajové – environmentální kritéria se objevují pouze v přibližně 1 % veřejných nákupů.

Hourová identifikovala dvě klíčové bariéry bránící rozvoji udržitelného zadávání. V prvé řadě jde o finanční limity (např. příklad vysoké školy, která chtěla nakupovat certifikovaný papír z udržitelných zdrojů, avšak její rozpočet to neumožnil), jednak o absenci jasně nastavených kritérií, od nichž by se mohli zadavatelé odrazit.

Hourová se dále věnovala účinnosti dostupných nástrojů. Kriticky hodnotila ustanovení § 6 ZZVZ, které sice novelou z roku 2021 doplnilo zásady odpovědného zadávání, avšak následně bylo zmírněno tak, že zadavatelé postačí čestné prohlášení bez sankčního mechanismu. Za skutečně efektivní označila metodu *Best Value Approach*, stavící kvalitu nad cenu. Na příkladu zakázky pro areál Výstaviště Praha ukázala, že tento model může vést k preferenci dražší nabídky s kvalitativními přínosy, jako je zvýšení bezpečnosti či motivace pracovníků. Pozitivně zmínila i zkušenost VUT v Brně, kde se BVA stala standardem. Závěrem poukázala na Národní strategii veřejného zadávání, jejímž cílem je odstraňovat bariéry a podporovat odpovědné zadávání.

Diskuse otevřela otázku, zda je BVA, vedoucí k dražší službě, obhajitelná z hlediska *law and economics*, zejména vzhledem k rozpočtu Prahy a principu alokovatelnosti prostředků. Hourová v reakci zdůraznila, že BVA nelze aplikovat plošně – vždy je nutné provést konkrétní propočty, zda vyšší náklady odpovídají očekávaným přínosům a že v konkrétně uvedených případech došlo z dlouhodobého hlediska k úspoře nákladů.

Další diskusní příspěvek se týkal toho, že v praxi je nejčastějším modelem hodnocení veřejných zakázek nejnižší nabídková cena, protože to činí zadávací řízení rychlejším. Padl dotaz, zda BVA nepředstavuje problém z hlediska nutné profesionalizace zadávání. Hourová upozornila, že obtíže se nejvíce projevují u menších zadavatelů, kteří často nemají dostatečné odborné kapacity. Řešením by podle ní mohlo být vypracování vzorových dokumentů a metodických pokynů, které by usnadnily aplikaci BVA i menším subjektům, například obcím. V diskusi zazněla i poznámka doc. Havla, že v rámci rozhodovací praxe Úřad pro ochranu hospodářské soutěže při přezkumu rozkladů přihlíží k velikosti a odbornému zázemí zadavatele.

Závěrečný blok konference svým příspěvkem *Smart kontrakty ako fenomen lex cryptographica: výzvy pre záväzkové právo a právnu istotu v obchodnoprávných vzťahoch* společně zahájili **JUDr. Mgr. Dominika Pintérová, Ph.D.**, a **Mgr. Daniel Zigo, Ph.D., LL.M.**, z PF Univerzity Komenského v Bratislave. Oba přednášející působí jako odborní asistenti na katedře obchodního práva a hospodářského práva.

Autoři připomněli, že v současnosti *smart* kontrakty využívají blockchainové technologie a fungují na principu *if-then*: pokud je splněna určité podmínka, automaticky nastane předem definovaná akce. Klíčovými vlastnostmi těchto nástrojů jsou samovykonatelnost, nezměnitelnost kódu a digitální existence závazku. Z těchto důvodů představují atraktivní, avšak právně komplikovaný institut.

V teoretické rovině autoři představili koncept *lex cryptographica*, tedy pravidel „zakódovaných“ v softwaru, která fungují jako alternativní právní řád vedle práva státního. *Lex cryptographica* se vyznačuje univerzálností, automatickou vymožitelností, decentralizací a rigidností. V tomto směru připomněli paralelu k historickým konceptům, jakými byly *lex mercatoria* nebo *lex informatica*.

Pintérová a Zigo se dále zaměřili na otázku právní závaznosti *smart* kontraktů a jejich kompatibility s tradičními principy obchodního práva, jako jsou smluvní svoboda, zásada poctivého obchodního styku či pravidla interpretace projevu vůle. Upozornili, že zásadním problémem je otázka, kdo nese odpovědnost za chybný kód smlouvy – zda programátor, provozovatel AI, uživatel, nebo zda bude nutné vytvořit zcela nový právní režim odpovědnosti. V současnosti je nezbytný lidský dohled uživatele nad technologií, a to jak při výběru, tak při zadání a následné kontrole výsledků.

V právní rovině se příspěvek dotkl i evropské legislativy, konkrétně aktu o datech (EU 2023/2854), který definuje pojem „inteligentní smlouva“ a stanovuje základní požadavky na její robustnost, bezpečné ukončení či archivaci údajů. Autoři rovněž poukázali na případovou judikaturu, včetně známého sporu *Quoine v. B2C2* ze Singapuru (2020), jenž potvrdil, že i při algoritmickém obchodování zůstávají v platnosti tradiční principy smluvního práva, zejména ochrana před jednostrannými zásahy a zajištění smluvní jistoty.

Závěrem Pintérová a Zigo zdůraznili, že *smart* kontrakty vyvolávají do budoucna více otázek než odpovědí – například jak bude posuzována vůle generovaná umělou inteligencí, jak bude interpretován její „nejasný projev“ či jak soudy přistoupí k vymáhání závazků odporujících kogentním pravidlům. Podle autorů je již nyní patrná potřeba vyvinout nová interpretační pravidla pro digitální projevy vůle, která umožní právní praxi pružně reagovat na technologický vývoj a současně zachovat právní jistotu.

Příspěvek *Mezinárodní příslušnost a smlouvy o vývoji software* přednesl **Mgr. David Línek**, interní doktorand na katedře obchodního práva PF UK. Línek současně působí jako advokát.

Línek svůj příspěvek uvedl připomenutím, že digitální ekonomika je dnes nedílnou součástí moderního hospodářství a že smlouvy uzavírané v online prostředí (ať už B2B či B2C) se staly běžnou součástí každodenní reality. To ovšem současně vyvolává nové

výzvy pro mezinárodní právo soukromé, zejména pokud jde o určení příslušnosti soudů v přeshraničních sporech

Těžiště příspěvku spočívalo v rozboru nařízení Brusel I bis, které je základním pramenem evropského mezinárodního procesního práva. Líněk vysvětlil jeho klíčová ustanovení o výlučné příslušnosti (čl. 24), prorogaci (čl. 25), podřízení se příslušnosti (čl. 26), ale také zvláštní příslušnosti (čl. 7), jež hraje zásadní roli právě u smluv uzavíraných v digitálním prostředí. V praxi bývá situace řešena především sjednáváním prorogačních doložek a volbou rozhodného práva.

Stěžejní část přednášky byla věnována prvnímu rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie týkajícímu se smlouvy o vývoji software – ve věci *Variust Systems*. Jednalo se o spor rakouské společnosti, jež vyvinula software pro německou obchodní společnost k analýze testů na covid-19. Nebyla sjednána prorogace ani určeno místo plnění závazku, a proto vyvstala otázka, který soud je příslušný. Soudní dvůr dospěl k závěru, že místem plnění smlouvy o vývoji softwaru je místo, odkud zákazník k softwaru přistupuje a používá jej, tedy nikoli místo, kde byl software vyvinut.

Tento závěr podle Líněka představuje významný posun oproti dosavadní judikatuře (např. případy *Kareda* či *WoodFloor*), která zdůrazňovala spíše místo poskytovatele či jiné objektivní určovatele. Nové pojetí se zaměřuje na uživatelské využívání softwaru, což může mít zásadní důsledky nejen pro určení jurisdikce, ale i pro výklad nařízení Řím I (rozhodné právo). V praxi tak vzniká riziko, že by strany mohly teoreticky ovlivňovat příslušnost soudu přesouváním využívání softwaru

V závěru Líněk zdůraznil, že přijaté řešení by mělo být aplikováno restriktivně a omezeno na skutkově obdobné situace. Z praktického hlediska doporučil vždy sjednat prorogační doložky a volbu rozhodného práva, aby se předešlo nejistotě a sporům o mezinárodní příslušnost a rozhodné právo.

JUDr. Martin Karim, doktorand v programu *Theoretical Legal Sciences – Law and Legal Theory in European Context* na katedře občanského práva PF UK, přednesl příspěvek *From Big Data to Big Justice: AI and Automation in EU Consumer Collective Redress*. Karim se v anglicky předneseném příspěvku zabýval rolí nových technologií, zejména AI a automatizace, při proměně kolektivní ochrany spotřebitelů v EU. Klíčovým nástrojem je směrnice o zástupných žalobách (RAD), jejímž cílem je překonat racionální apatii spotřebitelů.

Karim se zaměřil na dvě otázky: (1) jak mohou AI a automatizace zvýšit efektivitu kolektivní ochrany, a (2) za jakých podmínek zůstane jejich užití slučitelné se základními právy a připravovaným AI Actem. Na základě komparace transpozice RAD v pěti státech (Nizozemsko, ČR, Slovensko, Francie, Německo) poukázal na rozdíly v *opt-in/opt-out* modelech, prahových podmínkách a regulaci třetího financování, které může praktickou využitelnost mechanismu limitovat.

Představil také konkrétní využití AI – algoritmické přihlašování účastníků, těžbu důkazů a distribuci náhrad. Tyto nástroje mohou snížit transakční náklady, zjednodušit procesy a omezit závislost na třetím financování, čímž posílí přístup ke spravedlnosti. Současně ale AI Act řadí soudní a ADR systémy mezi vysoko rizikové, což vyžaduje kontrolu, transparentnost a zachování lidského přezkumu. Karim proto varoval před přehnanou automatizací a zdůraznil potřebu rovnováhy mezi efektivitou a ochranou práv.

Závěrem uvedl, že budoucnost kolektivní ochrany spotřebitelů bude úzce spojena s technologiemi. Úkolem regulátorů a soudů je však zajistit, aby jejich využití naplnilo ideál „*big justice*“ – tedy efektivní a legitimní přístup ke spravedlnosti.

Příspěvek *Contract Interpretation and Artificial Intelligence* přednesla v anglickém jazyce **Elisa Arietti**, italská advokátka, jež v současnosti působí jako doktorandka na katedře obchodního práva PF UK v programu *Theoretical Legal Sciences – Law and Legal Theory in European Context*.

Arietti svůj výklad uvedla srovnáním přístupů k výkladu smluv v různých právních systémech. Připomněla, že zatímco kontinentální právo klade důraz na skutečnou vůli stran (subjektivní výklad), v *common law* je stěžejním kritériem objektivní význam vyjádření, které by mu přisoudila rozumná osoba. Harmonizační nástroje, jako jsou UNIDROIT Principles, PECL, DCFR či CISG, pak směřují k účelovému, kontextuálnímu výkladu, avšak jejich působnost je omezená, pokud nejsou výslovně inkorporovány.

V návaznosti na tento komparativní přehled Arietti rozebrala úpravu českého občanského zákoníku (§ 556 OZ), která zakotvuje dvoustupňovou metodologii: v první řadě se hledá skutečná vůle stran, a teprve pokud ji nelze zjistit, nastupuje výklad objektivní. Do posuzování mohou vstupovat i kontextuální ukazatele, jako průběh jednání, následné chování stran či celkový účel smlouvy.

Těžištěm příspěvku byl experiment s velkými jazykovými modely (LLMs). Autorka vybrala reálný případ řešený Nejvyšším soudem (rozsudek ze dne 9. 9. 2020, sp. zn. 31 Cdo 684/2020), v němž se posuzovalo, zda smluvní klauzule „*v případě prodlení platby delší než 5 dnů odstupuje dodavatel od smlouvy o dílo*“ zakládá automatické odstoupení od smlouvy, nebo zda je třeba učinit samostatné právní jednání. Šesti vybraným modelům (Llama 3, Gemini 2.5 Flash, Gemini 2.5 Pro, Claude Sonnet 4, ChatGPT-4o a ChatGPT-o3) Arietti položila totožný *prompt* v angličtině, který požadoval interpretaci klauzule podle českého práva, její platnost, posouzení úmyslu stran a návrh přeformulovaného znění v češtině pro případ, že by strany skutečně chtěly zajistit účinky automatického odstoupení.

Výstupy byly hodnoceny podle 18 kritérií rozdělených do pěti kategorií: právní přesnost a úplnost, doktrinární hloubka, struktura a srozumitelnost, systematická analýza a praktická využitelnost. Experiment ukázal, že modely dokážou identifikovat více možných interpretačních variant, nabídnout argumentaci v duchu § 556 OZ a navrhnout srozumitelnější formulace. Současně se však projeví limity v právní přesnosti, riziko přejímání nesprávných závěrů a potřeba lidského přezkumu.

Arietti na základě experimentu uzavřela, že LLMs mohou být užitečným podpůrným nástrojem při výkladu smluv a jejich tvorbě, zejména v přeshraničních sporech, kde se střetávají odlišné právní doktríny. Jejich využití však musí být vyvážené: AI by měla sloužit ke zvýšení efektivity a neutrality, nikoli nahrazovat lidský úsudek. Proto je nezbytné spojit potenciál technologie s odborným dohledem právníků, aby byl zajištěn soulad s různými právními rámci a legitimita rozhodovací praxe.

Konferenci uzavřela **Klára Fraňková**, studentka pátého ročníku PF UK, jež zároveň působí jako pomocná vědecká síla na katedře obchodního práva a rovněž ve výzkumném ústavu Institute H21. Ve svém příspěvku analyzovala obchodní podmínky online platformou společnosti Meta v kontextu nařízení (EU) 2022/2065 o digitálních službách

(DSA), které stanoví zvláštní režim pro velmi velké online platformy. Výzkumnou otázkou bylo, zda jsou aktuální podmínky Meta v souladu s požadavky DSA, jak regulace ovlivnila jejich obsah a jaké problémy vyvolává z pohledu českého soukromého práva.

Fraňková připomněla, že uživatelská smlouva má typicky adhezní povahu – uživatel pouze přistupuje k podmínkám jednostranně stanoveným platformou. Platformy s miliardami uživatelů tak vytvářejí závazný rámec digitální komunikace a významně ovlivňují výkon základních práv, včetně svobody projevu, práva na informace a ochrany soukromí.

Analýza se zaměřila na čtyři klauzule: (1) Licenční doložku, ukládající uživateli povinnost poskytnout Metě širokou licenci k obsahu, korigovanou jen nastavením soukromí; (2) Omezení volby uživatelského jména na Instagramu, umožňující zrušení účtu obsahujícího doménu či URL bez jasných kritérií; (3) Asymetrické doložky o nepřeveditelnosti, kdy uživatel nemůže převést účet ani v logických situacích, zatímco Meta si tuto možnost vyhrazuje, což je problematické i z hlediska dědického práva; (4) Využívání veřejně sdílených dat pro trénink generativní AI, kde *opt-out* model podle autorky neodpovídá požadavkům na ochranu práv ani transparentnost algoritmů.

Závěrem konstatovala, že Meta sice po přijetí DSA zlepšila jazykovou přehlednost a deklarovanou transparentnost, avšak materiální nedostatky – zejména disproporce ve vymahatelnosti práv, přiměřenosti smluvní diskrece a odpovědnosti za data – přetrvávají. DSA tak představuje snahu redefinovat limity smluvní autonomie v digitálním prostředí, ale naráží na komplexitu digitálních systémů i neochotu dominantních platform vzdát se kontroly.

Diskuse se soustředila na limity mazání a blokování účtů, zvláště při žádosti o jejich převod. Fraňková upozornila na rozdíl mezi právní úpravou a faktickou praxí platformy a otevřela téma memorializovaných účtů, které podle ní problematicky zasahují do pravidel dědického práva.

JUDr. Aneta Hourová
Právnická fakulta Univerzity Karlovy
hourova@kgslegal.cz

Klára Fraňková
Právnická fakulta Univerzity Karlovy
klara.frankova@ij21.org

DOI: 10.14712/23366478.2025.686